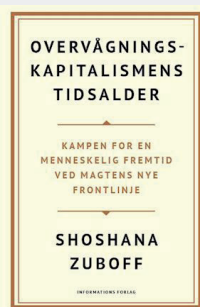

ANMELDELSE:

Det store datatyveri og dets konsekvenser

Af Lisbeth Knudsen

De globale techselskaber udgør en udenrigspolitisk og sikkerhedspolitisk magtfaktor, som rækker lagt ud over en øget bekymring og bevidsthed hos forbrugerne i forhold til indsamling og videreudnyttelse af data. Spørgsmålet er, om det overhovedet er realistisk at underlægge den magt øget demokratisk kontrol.

Shoshana Zuboff: **Overvågningskapitalismens tidsalder. Kampen for en menneskelig fremtid ved magtens nye frontlinje**

Forlaget Information, 2019, 758 s.

Hun er blevet kaldt vor tids Karl Marx. Shoshana Zuboff er forfatteren til *Overvågningskapitalismens tidsalder*.

Kampen for en menneskelig fremtid ved magtens nye frontlinje fra 2019. Zuboff er i dag professor emerita fra Charles Edward Wilson ved Harvard Business School. Hun har dedikeret sig selv og sin forskning til at advare mod techgiganternes forretningsmodeller, der forvandler os digitale forbrugere til både det gratis produkt og den ulønnede medhjælper, som konstant bidrager til at gøre produktet bedre ved at bruge det.

Zuboffs bog er historien om det store datarøveri, og dens grundteser står stadig skarpe og relevante i dag.

En er, at vi tror, at vi som digitale brugere aktivt søger på Google eller engagerer os i en debat på Facebook, men i virkeligheden er det Google og Facebook, der konstant søger på os og registrerer, hvem og hvad vi engagerer os i. Vi er som mennesker med vores adfærd og vores digitale fodspor en lettere naiv indgangsport til en minutløs

Lisbeth Knudsen er strategidirektør og tidligere chefredaktør for Mandag Morgen og bestyrelsesformand for Danmarks Medie- og Journalisthøjskole. Hun er tidligere ansvarshavende chefredaktør ved Berlingske og koncernchef for Berlingske Media.

digital kortlægning, som vi uforvarende ruller ud for fødderne af disse techgiganter. Kortlægningen dækker vores eget liv, vores holdninger, venner, livsstil, forbrug, blodtryk, seksualitet, drømme og fysiske færden. Stort set alt med andre ord.

Det er nu to år siden, at Zuboff udgav sin omdiskuterede bog. Heri argumenterer hun for, at demokratiet er den eneste mulighed for at komme ud af det magtgreb, som Big Tech har fået over os og vores samfundsøkonomi. Hun argumenterer for at gøre selskabernes indsamling og videresalg af data om os ulovlig. Det vil sige punktere forretningsmodellen for virksomheder som for eksempel Google, Facebook og Amazon.

Ny kolonisering

I dag udgør en lille håndfuld techfirmaer den infrastrukturelle kerne i et stadigt voksende, globalt teknologisk univers. Den hastighed, hvormed sektoren har udviklet sig til et omdrejningspunkt på aktiemarkedet for globale op- og nedture, for politisk kommunikation og demokratisk debat, for geopolitisk konkurrence og handelshensyn og i det hele taget for det daglige liv for de fleste af os, står i skarp kontrast til det meget langsomme tempo, hvor med civilsamfundet og beslutningstagende organer har været i stand til at forstå disse virksomheders transformative karakter og reelle magt.

Selv om lederne af Big Tech med mellemrum bliver kaldt til kritisk spørgetime i den amerikanske kongres eller

i EU-Kommissionen, og selv om de bliver truet med forskellige former for regulering af deres forretning, sidder de med den lange ende af tovet.

Big Tech har koloniseret vores digitale grænseflader – fra kommunikation (Facebook) og information (Alfabet/Google) til arbejde (Microsoft) eller forbrug (Amazon). De har sat standarderne for software (Googles Android, Apples iOS) og programmer (Microsofts Office 365).

Desuden er selskaberne så dybt infiltreret i statslige projekter, i hundredvis af militære kontrakter og i den fortsatte udvikling af hele verdens digitale infrastruktur, datacentre, cloudløsninger med videre, at det er svært at se for sig, at disse selskaber reelt får kniven for struben rent politisk.

Læg dertil, at udenrigs- og sikkerhedspolitikken i dag også er teknologipolitik. Vi ser amerikanske Big Tech gå op imod kinesiske Big Tech, og et internationalt kapløb om investeringer i kunstig intelligens, avancerede cyberkrigssystemer, drone-udvikling og digital overvågning er i gang på tværs af kontinenter.

Hvis vi skal have udviklingen under demokratisk kontrol, skal politikerne steppe gevaldigt op på regulering, viden og indsigt i det her område.

Big Techs andre interesseområder er sundheds- og militærområdet. Alle techvirksomhederne investerer massivt i det. Det gælder blandt andet digitalt hospitalsudstyr, biomedicin, telemedicin og udvikling af personlig medicin. De investerer i ansigtsgenkendelse, cybersikkerhed og militære og sikker-

hedspolitiske systemer for indsamling af og bearbejdning af data.

Den politiske magt, som store virksomheder udøver, er ikke noget nyt eller sjældent fænomen. Virksomheder skaber værdi for samfundet i form af omsætning og beskæftigelse, og de har således politikernes opmærksomhed, hvis de fylder godt i landskabet på de traditionelle måleparametre. Men Big Tech er som enorme globale virksomheder i en liga for sig. Hvis vi skal have udviklingen under demokratisk kontrol, skal politikerne steppe gevaldigt op på regulering, viden og indsigt i det her område.

Big Tech i forsvars- og sikkerhedspolitik

Tidligere mangeårig Google CEO og bestyrelsesformand samt formand for National Security Commission on Artificial Intelligence, Erik Schmidt, har sammen med andre fra techbranchen, sikkerhedspolitiske eksperter, forskere og virksomhedsledere netop afleveret en rapport til den amerikanske kongres. Rapporten tegner et meget mørkt billede af USA's position i den teknologiske konkurrence med Kina. USA falder markant bagud i forhold til kunstig intelligens, additiv eller 3D-teknologi, robotteknologi samt ansigtsgenkendelsesteknologi og supercomputere. Alt sammen noget, der kommer til at udgøre en national sikkerhedsrisiko.

USA er ikke parat til at forsvare sig selv eller konkurrere med Kina i AI-æraen, konstaterer eksperter koldt og nøgternt i rapporten.

Den amerikanske regering kan ikke rette op på dette problem alene. Den

har brug for engagerede partnere inden for techindustrien, den akademiske verden og civilsamfundet, hedder det. Rapporten lægger op til næsten ufatteligt store milliardinvesteringer i AI-teknologi i de kommende år.

Erik Schmidt opfordrer desuden Europa til at tænke mere på at være medspiller for USA i dette investerings- og udviklingskapløb end at være totalt fokuseret på reguleringer af teknologien. Erik Schmidt har desuden kritiseret EU for at forsøge at være mediator i den teknologiske magtkamp mellem Kina og USA i stedet for selv at investere i AI-teknologi, udnytte talentet i de europæiske lande og skabe nogle store virksomheder, der kan tage kampen op med kineserne.

”AI-systemer vil også blive brugt i jagten på magt. Vi frygter, at AI-værktøjer vil være det første våben i fremtidige konflikter. AI vil ikke forblive indenfor supermagternes domæne. Fjendtlige stater, kriminelle og terrorister vil udføre AI-drevne cyberangreb og parre AI-software med kommercielt tilgængelige droner for derved skabe såkaldt ’smarte våben’ styret af kunstig intelligens. Vi vil ikke være i stand til at forsvare os mod AI-aktiverede trusler uden allestedsnærværende AI-kapaciteter og nye krigsparadigmer,” hedder det i rapporten. Og endnu et bemærkelsesværdigt citat:

”AI-konkurrencen er også en værdikonkurrence. Kinas indenlandske brug af AI er en skræmmende præcedens for alle rundt om i verden, der værner om individuel frihed. Kinas anvendelse af kunstig intelligens som et redskab til undertrykkelse og overvåg-

Kinas indenlandske brug af AI er en skræmmende præcedens for alle rundt om i verden, der værner om individuel frihed.

ning er et stærkt modstykke til, hvordan vi mener, at kunstig intelligens bør anvendes.

AI-fremtiden kan være demokratisk, men vi har lært nok om teknologiens magt til at styrke autoritære kræfter i udlandet og give næring til ekstremisme derhjemme til at vide, at vi ikke må tage for givet, at fremtidige teknologiske tendenser vil styrke snarere end udhule demokratiet. Vi skal samarbejde med andre demokratier og den private sektor om at opbygge standarder til beskyttelse af privatlivets fred i AI-teknologier og fremme demokratiske normer for at vejlede AI-anvendelser, så demokratier ansvarligt

kan bruge AI-værktøjer til nationale sikkerhedsformål.

Det interessante i de kommende måneder bliver Biden-administrationens navigation mellem et politisk ønske om at regulere techgiganterne og stække deres forretningsmodel, deres dataindhøstning og deres enorme økonomiske magt, samtidig med at USA's forsvars- og sikkerhedspolitiske hensyn taler for et stadig mere tæt samarbejde med de samme techgiganter. Man har brug for deres magt til at være innovationsmæssigt bolværk mod kinesernes techgiganter og de milliarder af kroner, som kineserne pumper i at blive verdensleder på de nye teknologier.

○○○